

Чи мають право громадяни переміщувати через митний кордон України спеціальні засоби оборони (балончики та інші спецзасоби з препаратами сльозоточивої та дратівної дії) для індивідуального захисту?

ЗІР, категорія 214.05

Відповідно до Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 року № 706, до спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, дозволених до виготовлення, реалізації (продажу), придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування належать, зокрема упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики). При цьому ввіз і вивіз з країни спеціальних засобів самооборони здійснюється у порядку, встановленому Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) та Державним митним комітетом України (далі – Держмитком).

Порядок ввозу із-за кордону та вивозу із України спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, затверджено наказом МВС України, Держмиткомом від 19.10.1993 № 650/272, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.11.1993 за № 165 (далі – Порядок № 165).

Згідно з положеннями Порядку № 165:

- підприємства, установи, організації і господарські об'єднання, що займаються підприємницькою діяльністю по виготовленню та реалізації спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, здійснюють їх ввіз із-за кордону та вивіз із України на підставі дозволів МВС України, а громадяни - одиничних екземплярів на підставі дозволів МВС Республіки Крим, ГУВС міста Києва, УВС областей і міста Севастополя. В усіх випадках ввозу та вивозу спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, на них повинен бути сертифікат встановленого зразка;
- видача дозволів на ввіз із-за кордону та вивіз із України спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії здійснюється у порядку, встановленому Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом МВС України від 25.03.1993 № 164. Такі дозволи суб'єктам підприємницької діяльності видаються на підставі відповідних договорів про постачання чи продаж вказаних засобів самооборони (далі – Наказ № 164).

Наказ № 164 втратив чинність згідно з наказом МВС України від 21.08.1998 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» (далі – Інструкція № 622).

Відповідно до п. 12.14 Інструкції № 622 вогнепальна мисливська зброя, основні частини зброї, бойові припаси до неї, пневматична, холодна, охолощена зброя, пристрої, патрони до них громадянами України перевозяться через митний кордон України на підставі дозволів на право перевезення зброї територією України, які видаються уповноваженим підрозділом із контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією та головними управліннями Національної поліції.

При цьому Перелік видів майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України, наведено у додатку 1 до Постанови Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-ХІІ.

Окремо слід зазначити наступне.

Заборони та обмеження щодо переміщення (пересилання) окремих видів товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях встановлені ст. 235 Митного кодексу України від 13 березня 2012 року № 4495-VI зі змінами та доповненнями (далі – МКУ).

Згідно з частиною другою ст. 235 МКУ забороняється переміщення (пересилання) в міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до пересилання відповідно до актів Всесвітнього поштового союзу, а також товарів, відправлених з порушенням вимог нормативно-правових актів з питань надання послуг поштового зв'язку.

У свою чергу п. 3.1 ст. 18 Всесвітньої поштової конвенції, підписаної від імені України 11 жовтня 2012 року в м. Доха і затвердженої Указом Президента України від 10 жовтня 2017 року № 316/2017 «Про затвердження Всесвітньої поштової конвенції, Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу, Заключного протоколу Всесвітньої поштової конвенції та Угоди про поштові платіжні послуги», встановлено, що вкладення вибухових, займистих або інших небезпечних речей, а також радіоактивних матеріалів забороняється в усіх категоріях відправлень.

Також, відповідно до абзацу другого п. 37 Правил надання послуг поштового зв'язку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 березня 2009 року № 270 зі змінами та доповненнями, у міжнародних поштових відправленнях забороняється пересилати вогнепальну зброю усіх видів і боеприпаси до неї, холодну зброю та інші предмети, спеціально призначені для нападу та оборони (кастет, стилети, балончики з рідиною паралітичної дії тощо), вибухові, легкозаймисті або інші небезпечні речовини, якщо інше не передбачено законодавством.